

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME.

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Ontwerp van besluit houdende de verlenging van de duur van de civiele noodsituatie en de afwijkingsregeling, zoals vastgesteld bij het besluit van de Vlaamse Regering van 30 oktober 2020 houdende vaststelling van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, zoals vermeld in het decreet van 20 maart 2020 over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, naar aanleiding van de heropleving van het COVID-19 virus.
- Definitieve goedkeuring

Samenvatting

Gelet op de aanhoudende aanwezigheid van het COVID-19 virus in de samenleving, het opduiken van de besmettelijkere varianten hiervan en de nood om de vaccinaties tegen dit virus zo snel mogelijk te kunnen uitvoeren, verlengt de Vlaamse Regering in toepassing van artikel 4, §1, eerste lid, van het decreet van 20 maart 2020 over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, de huidige civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, alsook de termijn waarbinnen de afwijkingsregeling geldt..

Deze verlenging van 27 februari 2021 tot en met 26 juni 2021 geldt louter in het kader van de afwijkingsregeling op de omgevingsvergunnings- of omgevingsmeldingsplicht voorzien in artikel 4 van het Nooddecreet van 20 maart 2020.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Het decreet van 20 maart 2020 is van toepassing op alle bevoegdheden van het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap waarin in toepassing van het decreet van 20 maart 2020 over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, maatregelen kunnen worden genomen in geval de Vlaamse Regering de civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid zou vaststellen.

Voorliggend besluit strekt er toe om de datum van de civiele noodsituatie te verlengen, met het oog op het kunnen verlengen van de termijn waarbinnen toepassing gemaakt kan worden van de afwijkingsregeling voorzien in artikel 4 van het Nooddecreet van 20 maart 2020, meer bepaald de afwijking op de omgevingsvergunnings- of omgevingsmeldingsplicht.

Beleidsveld:

- Omgeving en Natuur (beleidsdomein Omgeving)

Inhoudelijk structurelement

- Omgevingsbeleid ruimte en milieu
- Thema-overschrijdend instrumentarium Omgeving

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

De Vlaamse Regering keurde voorliggend ontwerp principieel goed op 12 februari 2021 (VR 2021 1202 DOC.0154)

Gelet op de spoedeisendheid om de gevolgen voor de gezondheid, de druk op de ziekenhuizen, zorginstellingen alsook de sociaal-economische gevolgen op te vangen, alsook om de productiecapaciteit van vaccins en de bouw van vaccinatiecentra mogelijk te maken, werd het ontwerpbesluit voor spoedadvies aan de Raad van State voorgelegd.

Het spoedadvies van de Raad van State werd op 18 februari 2021 verkregen. Voor een bespreking hiervan wordt verwezen naar punt 4.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Eind 2019 ontstond er in de regio Wuhan in China een uitbraak van een nieuw coronavirus (Covid-19). Ondertussen heeft het virus zich ook verspreid in andere landen, waaronder ook in België.

Vlaanderen werd in het voorjaar van 2020 zwaar getroffen door een eerste golf van besmettingen. In dit kader nam het Vlaams Parlement op 18 maart 2020 het decreet over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid unaniem aan. Op 20 maart 2020 werd dit reeds door de Vlaamse Regering bekrachtigd.

Dit Nooddecreet voorziet onder meer in een tijdelijke afwijking op de omgevingsvergunningsplicht en -meldingsplicht voor onder andere de bouw en uitbating van bijkomende ziekenhuis- en andere verzorgingsfaciliteiten, bijkomende productiefaciliteiten voor geneesmiddelen en medisch materiaal en onderzoeksinstellingen in verband met de uitbraak van het coronavirus.

Op 20 maart 2020 stelde de Vlaamse Regering de civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid vast, en bepaalde de startdatum op diezelfde dag, nl. 20 maart 2020.

Gelet op de aanbevelingen vanuit de wetenschappelijke wereld, de adviezen van de Nationale Veiligheidsraad en van het Crisiscentrum van de Vlaamse Overheid (CCVO), heeft ook de Vlaamse Overheid vanuit haar bevoegdheden de nodige maatregelen genomen om de verdere verspreiding van het coronavirus in te dammen, om de veiligheid en de volksgezondheid te garanderen en om de socio-economische gevolgen maximaal te beperken en ondervangen.

Deze maatregelen hadden een effect, maar in de loop van de zomermaanden werd een heropleving van dit virus vastgesteld.

De Nationale Veiligheidsraad besloot op 27 juli 2020 een aantal nieuwe coronamaatregelen te nemen om de heropleving van het coronavirus aan te pakken.

Zo werd telethuiswerk opnieuw aanbevolen bij alle ondernemingen, verenigingen en diensten, welke grootte zij ook hebben, voor alle personeelsleden wiens functie zich ertoe leent. Een mondkapje werd verplicht in de winkels, winkelcentra, winkelstraten en op de markten voor iedereen ouder dan

12 jaar. Bij horeca, wellnesscentra, sportlessen, zwembaden, casino's, e.d. werd een registratieverplichting ingevoerd.

Deze maatregelen bleken echter niet voldoende om het tijt te keren.

Na de eerste golf in het voorjaar van 2020 werd Vlaanderen getroffen door een nieuwe golf van besmettingen, die in sommige gevallen leidde tot ziekenhuisopnames en helaas ook overlijdens.

Op 23 oktober bracht het Overlegcomité een reeks coronaregels op het vlak van sport, culturele evenementen en (hoger) onderwijs in lijn met alarmniveau 4.

Op 30 oktober 2020 werd beslist om over te gaan tot een verstrengde lockdown en werden verstrengde maatregelen opgelegd wat betreft sociale contacten, het economisch leven, waaronder een sluiting van niet-essentiële winkels, restaurants en bars, een verlengde herfstvakantie voor onderwijs e.d.

Deze strengere regels hadden een positief effect op het aantal besmettingen, ziekenhuisopnames en het sterftecijfer en droegen bij tot een verbetering van de gezondheidssituatie. Het gevolg hiervan was dat de maatregelen eind november 2020 beperkt versoepeld werden.

De neergang van de cijfers viel echter stil, reden waarom het Overlegcomité tot bijkomende maatregelen en een strengere controle van de bestaande regels besloot. Begin januari 2021 werden de bestaande maatregelen bevestigd. Zo blijft thuiswerk verplicht en komen er meer controles op de werkplekken van werknemers die in quarantaine moeten zijn. Ook het toegelaten aantal sociale contacten blijft nog steeds beperkt.

Ondertussen onderging het COVID-19-virus diverse mutaties die een hogere besmettingsgraad hebben. Zo viel het in de voorbije maanden op dat in het zuidoosten van Engeland veel meer coronabesmettingen voorkwamen die niet in verband konden gebracht worden met bepaalde gebeurtenissen. Analyse van het genetisch materiaal van de betrokken virussen bracht aan het licht dat mutaties hadden geleid tot een variant van het coronavirus die makkelijk mensen besmet (20B/501Y.V1, B.1.1.7 of VOC 202012/01). Een vergelijkbare variant van het COVID-19 virus (B.1.351 of 501.V2) is opgedoken in Zuid-Afrika, waar de besmettingscijfers eveneens de hoogte ingaan. Dit geldt eveneens voor de variant B.1.1.248, opgedoken in de Brazilië.

De Britse en de Zuid-Afrikaanse variant werden reeds aangetroffen in Vlaanderen.

Om de import en verdere verspreiding van nieuwe virusvarianten tegen te gaan werd tijdelijk een verbod ingevoerd op verplaatsingen voor niet essentiële doeleinden van en naar België. Zo zijn verplaatsingen voor recreatief-toeristische doeleinden van en naar België verboden van woensdag 27 januari tot maandag 1 maart 2021. Het reisverbod zal gecontroleerd worden, zowel voor het weg-, lucht-, zee- als voor het treinverkeer.

De cijfers en genomen maatregelen tonen aan dat het huidige COVID-19 virus, samen met zijn mutaties, een zeer zware impact hebben op de bestaande gezondheidsinfrastructuur.

De capaciteit van zowel ziekenhuizen, verzorgingsinstellingen als laboratoria stond en staat onder druk en de vraag naar extra (tijdelijke) faciliteiten is reëel. Het is bovendien essentieel dat er mogelijkheden worden gecreëerd voor extra faciliteiten voor een snelle productie van geneesmiddelen, vaccins en onmisbaar medisch materiaal, producten en materiaal om medische testen uit te voeren.

Op 21 december 2020 bracht het Europees Geneesmiddelenbureau (EMA) een positief advies uit over het vaccin van biontech/Pfizer, en het vaccin werd vervolgens door de Europese Commissie goedgekeurd. Op 6 januari kreeg het Moderna vaccin het groene licht van de Europese Commissie. Op 29 januari 2021 kreeg ook het AstraZeneca vaccin een positief advies van het EMA. De leveringen van deze

vaccins aan België werden opgestart en een vaccinatiestrategie werd uitgewerkt. Gestart werd met het vaccineren van bewoners en personeel van woonzorgcentra, om gevolgd te worden door zorgprofessionals in ziekenhuizen.

Ook de nood om een snelle vaccinatie mogelijk te maken, vraagt bijkomende capaciteit. Vaccinatiecentra in heel Vlaanderen zijn noodzakelijk om de uitgewerkte vaccinatiestrategie te kunnen realiseren. Dit wordt de grootste medische operatie genoemd die ooit in Vlaanderen op het getouw werd gezet.

Bijgevolg is een zeer snelle uitbreiding van de productiecapaciteit voor geneesmiddelen, vaccins en medisch materiaal, en van de capaciteit van ziekenhuizen, vaccinatiecentra en andere verzorgingsinstellingen noodzakelijk om een imminente civiele noodsituatie het hoofd te bieden.

Voorgesteld wordt om bij hoogdringendheid de duur van de civiele noodsituatie alsook de duur van de afwijkingsregeling, voorzien in artikel 4 van het decreet van 20 maart 2020 over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, te verlengen.

Zoals bij het laten herleven van de civiele noodsituatie op 30 oktober 2020, wordt de verlenging thans ook beperkt tot het 'activeren' van de mogelijkheid om af te wijken van de omgevingsvergunningsplicht of -meldingsplicht wat betreft constructies, functiewijzigingen of exploitaties die tot doel hebben geneesmiddelen en medisch materiaal te maken, de ziekenhuiscapaciteit en de capaciteit van andere zorgvoorzieningen, verzorgingsinrichtingen of onderzoeksinstellingen te verhogen of te verbeteren om de gevolgen van de civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid te voorkomen of te kunnen opvangen.

Dergelijke vergunningsaanvragen verlopen doorgaans volgens de gewone procedure, met openbaar onderzoek en het inwinnen van adviezen, waarbij bepaalde termijnen moeten gerespecteerd worden. Vervolgens is er ook nog de mogelijkheid van administratief beroep die een schorsende werking heeft. Het doorlopen van deze procedure behelst meerdere maanden. Gelet op de huidige cijfers en de aanwezigheid van de mutaties van het COVID-19-virus, zou een bijstelling of vergunningsaanvraag ruim te laat komen om de gevolgen van de COVID-19 pandemie en de vraag voor en nood aan een zo snel mogelijke vaccinatie het hoofd te kunnen bieden.

Op die manier wordt het onder meer mogelijk om, tijdens de duur van de vastgestelde civiele noodsituatie, testdorpen op te richten, maar ook tijdelijke ziekenhuizen, vaccinatiecentra e.d.m.

De aanwezigheid van het COVID-19 virus, met zijn mutaties, zorgt voor een onhoudbare druk op het Vlaamse gezondheidsapparaat. Het aantal opnames in ziekenhuizen van patiënten besmet met het virus neemt nog steeds toe. Ook een zo snel mogelijke uitrol van de vaccinatiestrategie dringt zich op.

Deze gezondheidscrisis noodzaakt een doortastend optreden en een hoogdringende behandeling.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1

In dit artikel verlengt de Vlaamse Regering vooreerst de duur van de civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, zoals deze was vastgesteld met het besluit van 30 oktober 2020, naar aanleiding van de heropleving van het COVID-19-virus.

Tegelijkertijd wordt ook de duur waarbinnen de afwijkingsregeling op de omgevingsvergunnings- en omgevingsmeldingsplicht geldt, verlengd.

Voor zowel de civiele noodsituatie als de afwijkingsregeling geldt dat de verlenging

- start op 27 februari 2021,

- 120 dagen duurt, wat maakt dat de civiele noodsituatie en de afwijkingsregeling gelden tot en met 26 juni 2021.

Zoals reeds uitdrukkelijk werd aangegeven in het besluit van de Vlaamse Regering van 30 oktober 2020 houdende vaststelling van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, zoals vermeld in het decreet van 20 maart 2020 over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, naar aanleiding van de heropleving van het COVID-19 virus, geldt de verlenging louter in het kader van de afwijkingsregeling op de omgevingsvergunnings- of omgevingsmeldingsplicht voorzien in artikel 4 van het decreet van 20 maart 2020 over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid.

Dit heeft tot gevolg dat andere noodmaatregelen die zouden verwijzen naar de civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid die waren vastgesteld n.a.v. de eerste golf van COVID-19 besmettingen of naar aanleiding van het herleven van civiele noodsituatie, niet automatisch verder lopen tijdens de verlenging.

Artikel 2

In het besluit van de Vlaamse Regering van 30 oktober 2020 houdende vaststelling van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, werd de einddatum van de eerste noodsituatie verkeerd berekend. Dit wordt nu rechtgezet door de zinsnede "27 februari 2021" te vervangen door de zinsnede "26 februari 2021".

Artikel 3

Dit besluit zal in werking treden op 27 februari 2021. Gelet op de hoogdringendheid en de noodzaak om in voorkomend geval de afwijkingsregeling te kunnen toepassen, kan niet worden gewacht op de inwerkingtreding de tiende dag na de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad. In geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid moeten de bepalingen van dit besluit zo snel mogelijk kunnen worden toegepast.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

Voorliggend ontwerp van besluit heeft geen andere weerslag op:

- de begroting van de Vlaamse Gemeenschap
- het personeelsbestand of de personeelsbudgetten van de Vlaamse Gemeenschap
- de lokale besturen

dan de weerslag aangegeven in de nota bij het op 12 februari 2021 goedgekeurde voorontwerp van besluit.

4. ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

De Raad van State heeft advies 68.874/1 uitgebracht op 18 februari 2021.

Hierbij werden opmerkingen geformuleerd over:

- het ontbreken van een verwijzing in de aanhef;
- de formulering van de verlenging van [de termijn van] de civiele noodsituatie en van de [termijn van] afwijkingsregeling;
- de verwijzing naar machtiging van de Vlaamse Regering om de civiele noodsituatie en de afwijkingsregeling te verlengen;
- de einddatum van de initiële noodsituatie en afwijkingsregeling en de start- en einddatum van huidige verlenging.

Voorliggend ontwerp besluit werd hieraan aangepast.

4. VERDER TRAJECT

Voorliggend besluit treedt in werking op 27 februari 2021.

Na definitieve goedkeuring zal het besluit meegedeeld worden aan het Vlaams Parlement en zo spoedig mogelijk overgemaakt voor publicatie in het Belgisch Staatsblad.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- haar goedkeuring te hechten aan het bijgaand ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering houdende de verlenging van de duur van de civiele noodsituatie en de afwijkingsregeling, zoals vastgesteld bij het besluit van de Vlaamse Regering van 30 oktober 2020 houdende vaststelling van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, zoals vermeld in het decreet van 20 maart 2020 over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, naar aanleiding van de heropleving van het COVID-19 virus
- de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme te gelasten het voornoemd ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering mee te delen aan het Vlaams Parlement en zo snel mogelijk te laten publiceren in het Belgisch Staatsblad.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

Bijlage:

1. Advies nr. 68.874/1 van de Raad van State van 18 februari 2021..